

Tummen upp! Svenska Formativ bedömning åk 4

Tummen upp! Svenska Formativ bedömning åk 4 hjälper dina elever att utveckla sina förmågor i svenska. Tre frågor blir tydliga för eleven: Vart ska jag? Var är jag? Hur ska jag ta mig dit?

PROVLEKTIONEN: Skriva och kommunicera

Följande provlektion är ett utdrag ur Tummen upp! Svenska Formativ bedömning åk 4.

Lektionen består av:

- Tummen upp! Svenska Formativ bedömning åk 4, sidan 11-19

Till läraren

Utveckla förmågorna

Med *Tummen upp! Svenska Formativ bedömning åk 4* får eleverna hjälp att utveckla de förmågor som beskrivs i kursplanen i svenska (Lgr 11).

Det finns ingen ambition att täcka upp samtliga kunskapskrav som i *Tummen upp! Svenska*. Här får du som lärare i stället en möjlighet att bedöma hur väl eleverna utvecklar *förmågorna* i ämnet svenska.

Häftet är indelat i tre huvudavsnitt benämnda med de tre övergripande förmågorna: *Läsa och analysera*, *Skriva och kommunicera* samt *Tala och kommunicera*. I de tre avsnitten ingår även förmågorna *att anpassa språket*, *urskilja språkliga strukturer*, *följa språkliga normer* och *söka och värdera information*.

Formativ bedömning

En formativ bedömningsprocess kännetecknas av att

- målen för undervisningen tydliggörs
- information söks om var eleven befinner sig i förhållande till målen
- återkoppling ges som talar om hur eleven ska komma vidare mot målen.

Tummen upp! Formativ bedömning har

- uppgifter som tydliggör vad som är kvalitet: Utifrån exempel av olika kvalitet får eleverna lära sig förstå skillnader mellan olika prestationer.
- uppgifter enligt EPA-struktur: Eleven, klasskamraterna och läraren är tillsammans viktiga aktörer i en formativ bedömningsprocess. Häftet innehåller därför flera uppgifter där man på olika sätt kan tillämpa arbetssättet EPA.

E står för enskilt 😊

P för par 😊😊

A för alla 🌸

Tanken är att A-uppgifterna 🌸 ska vara lärarledda.

- lärarrespons: En struktur för återkoppling där läraren kommunicerar med eleven hur eleven ska komma vidare mot målen.
- självbedömning: Eleven ges möjlighet att själv bedöma sitt arbete, för att kunna styra det egna lärandet.

Förslag till arbetsgång

Varje huvudavsnitt innehåller två delar, med en utvärdering till varje del. Tanken är att eleven efter den första delen ska göra utvärdering 1, och utifrån det som framkommer träna mera på särskilda moment. Det är alltså en fördel om det går en tid mellan de två delarna – för att eleven ska få möjlighet att visa mer kvalitativa och utvecklade förmågor i utvärdering 2.

Vissa uppgifter i *Tummen upp! Formativ bedömning* är tänkta som ett sätt att samla in skriftlig information kring elevens kunskaper och förmågor, andra fungerar bättre när du går runt och lyssnar på elevernas diskussioner. Vissa uppgifter fungerar både som skriftlig och muntlig aktivitet.

Utvärdering

För att ge eleven stöd att komma vidare och utveckla sina kvaliteter, är det viktigt med egna reflektioner och vägledning från läraren kring vad som behöver utvecklas och hur det kan utvecklas. Vid sex tillfällen får ni möjlighet att göra en avstämning med hjälp av metoden ”box och bubbla”. I boxen markeras elevens styrkor och i bubblan skriver du hur hen kan gå vidare.

Mer stöd

För ytterligare fördjupning kring hur du kan arbeta formativt med ämnet svenska finns på www.liber.se ett lärarstöd att ladda ned.

SVENSKA

FORMATIV BEDÖMNING

Innehåll

Läsa och analysera

Klassfesten (berättande text)	3
Lässtrategier	4
Utvärdering 1 Läsa och analysera	6
Hamburgare (beskrivande faktatext)	7
Lässtrategier	8
Utvärdering 2 Läsa och analysera	10

Skriva och kommunicera

Häxan (berättande text)	11
Innehåll	12
Struktur	13
Språkriktighet	14
Språklig variation	16
Respons på texter	17
Söka och värdera information	18
Utvärdering 1 Skriva och kommunicera	19
Hjärnan (beskrivande faktatext)	20
Innehåll, struktur och språklig variation	21
Språkriktighet	22
Respons på texter	23
Söka och värdera information	24
Utvärdering 2 Skriva och kommunicera	25

Tala och kommunicera

Regler på skolgården	26
Samtal och muntliga redogörelser	26
Utvärdering 1 Tala och kommunicera	28
Ljudnivån i matsalen	29
Samtal	29
Landskapet Dalarna	30
Muntliga redogörelser	30
Utvärdering 2 Tala och kommunicera	31
Till läraren	32

Häxan

En klass fick i uppgift att skriva en berättande text med tydligt innehåll, en bra struktur och ett varierat språk. Dino valde att skriva en berättelse om en häxa.

😊 Läs Dinos text.

Det var en gång höst och kväll. Regn och blåst. Lite läskigt. Vi var nyfikna på ett gammalt slott från medeltiden som var öde. Vi visste att det bodde en dum tant i slottet vi hade ingen aning vem hon var. Sen gick vi och titta på slottet det var stort och kolmörkt. Sen gick vi in på gården och upp för en trappa som knarrade. Sen hörde vi nåt inne från slottet? Algot ville titta in genom fönstret så han gjorde det. Då hördes nåt igen. Vad var det sa jag! Sen såg vi en jättekostig häxa hon hade krokig näsa och lysande laserögon som tittade ut från dörren. Sen blev vi rädda. Och sen sprang vi som tokar därifrån. Sen ramlade vi ner i en grop som var som ett svart hål i rymden. Hjärtat dunkade! Vi vågade aldrig gå dit mer sen. Sen sa polisen att ingen bodde där för hon var död och begravnen för länge länge sen. Ungefär 500 år sen. Läskigt va? SLUT!

Kopiering förbjuden, se omslagets insida.

Eleven kan skriva olika slags texter med tydligt innehåll och fungerande struktur samt språklig variation.

11

INNEHÅLL

När eleverna hade skrivit sina berättande texter samlades de i mindre grupper för att samtala om texternas innehåll. Den första uppgiften var:

Vad kan "hjärtat dunkade" betyda i texten *Häxan*?

1. 😊 Se hur två elever svarar:

2. 😊 Vad tror du att Dino menade med uttrycket "hjärtat dunkade"?

Eleverna fick sedan ställa egna frågor om saker som de undrade över i texten. Se hur två elever ställer frågor:

Först står det att slottet är öde.
Sedan står det att de visste
att det bodde en tant där.
Hur hänger det ihop?

Hur visste de att
tanten var dum?

3. 😊 Diskutera tillsammans och skriv en fråga om något som ni undrar över i texten *Häxan*.

4. 🍷 Läs upp era frågor som ni ställt i uppgift 3 och diskutera:

- Hur kan man hitta svar på dem? Eller kan man inte hitta svar på dem?

STRUKTUR

1. 😊 Titta på inledningen i berättelsen *Häxan* och fundera på:

- Får man reda på vem det handlar om?
- Får man reda på när det händer?
- Får man reda på var det händer?

En text som har en bra **struktur** har en bra ordning på innehållet. Ett exempel på bra struktur i en berättelse är att texten har tydlig inledning, handling och avslutning.

2. 😊 Hur skulle inledningen kunna förbättras så att den blir tydligare och får bättre kvalitet? Använd frågorna ovan och skriv om inledningen.

3. 😊 Fundera på om texten *Häxan* har en tydlig handling. Vad tycker du?

4. 😊😊 Texten avslutas med uttrycket "Läskigt va? SLUT!" Fundera på om ni tycker att det är en bra avslutning. Hur skulle texten kunna avslutas annars? Skriv tillsammans ett förslag på ett slut med bättre kvalitet.

5. 🌸 Diskutera tillsammans i klassen:

- Hur ser strukturen i texten *Häxan* ut?
- Hur skulle författaren till texten *Häxan* kunna bearbeta texten för att få ökad kvalitet på strukturen?

Kopiering förbjuden, se omslagets insida.

Eleven kan skriva olika slags texter med tydligt innehåll och fungerande struktur samt språklig variation.

SPRÅKRIKTIGHET

Klassen skulle läsa varandras texter och fokusera på språket.
Den första uppgiften som de fick var:

Har författaren använt skiljetecken rätt?

1. 😊 Vilka skiljetecken använder Dino? Sätt kryss.

- punkt utropstecken talstreck
 frågetecken kommatecken

2. 😊 Välj en mening där Dino har använt skiljetecken fel, eller där skiljetecken saknas. Skriv meningen rätt.

**3. 😊 a) Hur kan den här meningen bli bättre?
Sätt ett eller flera kryss.**

Vi visste att de bodde en dum häxa i slottet vi visste inte vem hon var.

- Ta bort ord.
 Lägga till ord.
 Göra om den till två meningar.
 Ta bort, byta ut eller lägga till skiljetecken.

**😊 b) Vilket eller vilka ord kan man lägga till i meningen?
Sätt ett eller flera kryss eller skriv ett annat ord.**

- och men för som annat: _____

😊 c) Skriv nu om meningen så att den får bättre kvalitet.

4. 😊😊 Vilket av de här tre alternativen är bäst? Diskutera tillsammans. Skriv och motivera ert förslag.

- A. *Det var en gång höst och kväll. Regn och blåst. Lite läskigt.*
- B. *Det var en gång höst. Det var kväll. Det regnade och blåste. Det var lite läskigt.*
- C. *Det var en regnig och blåsig höstkväll och det kändes lite läskigt.*

Vi tycker att alternativ _____ är bäst, eftersom _____

5. 🍄 Diskutera tillsammans i klassen.

- Vad är det som skiljer de tre alternativen A, B och C ovan?
- Kan man säga att något alternativ har bättre kvalitet? Varför eller varför inte?

Kopiering förbjuden, se omslagets insida.

I texterna använder eleven grundläggande regler för stavning, skiljetecken och språkriktighet.

SPRÅKLIG VARIATION

1. 😊 Titta nu på variationen av ord i texten *Häxan*. Vilket ord upprepar författaren Dino ofta?

När du skriver texter ska du tänka på att skriva med **variation**. Det betyder att du inte ska upprepa samma ord för många gånger. Då kan den som läser texten tycka att den är tjattig. Det är också bra att tänka på att variera meningarna. Använd både långa och korta meningar.

2. 😊 Jämför de här två förslagen. Vilket har bäst kvalitet, tycker du? Motivera ditt svar.

- A. *Sen såg vi en jättekonstig häxa hon hade krokig näsa och lysande laserögon som tittade ut från dörren. Sen blev vi rädda. Och sen sprang vi som tokar därifrån.*
- B. *Då såg vi en jättekonstig häxa som tittade ut från dörren. Hon hade krokig näsa och lysande laserögon. Vi blev rädda och sprang som tokar därifrån.*

Jag tycker att alternativ ____ har bäst kvalitet, för att _____

3. 😊 Hur kan de här meningarna bli bättre? Diskutera tillsammans.

Sen gick vi och tittade på slottet det var stort och kolmörkt. Sen gick vi in på gården och upp för en trappa som knarrade. Sen hörde vi nåt inne från slottet?

4. 😊 Skriv ert gemensamma förslag till hur meningarna kan bli bättre genom att lägga till, ta bort eller byta ut ord. Tips på tidsord finns i rutan.

först
 under tiden
 snart
 strax
 plötsligt
 sedan
 efter en stund
 när
 äntligen
 till slut
 då
 samtidigt

5. 🍷 Läs upp och jämför era förslag i klassen.

- Förklara vad ni har ändrat.

RESPONS PÅ TEXTER

När klassen hade skrivit sina texter skulle de ge varandra respons.

1. 😊 Läs hur två elever skrev om Dinos text *Häxan*:

I inledningen vore det bra att få reda på vilka det handlar om. Man undrar vilka "vi" är.

Skriv och berätta mer om tanten som bodde i slottet. Hur visste de att hon var dum? Varför ville de gå dit ändå?

2. 😊 Skriv en egen respons på Dinos text. Skriv något som är bra och något som kan bli bättre.

3. 😊😊 Jämför din respons med en kompis respons.

4. 🌸 Diskutera tillsammans i klassen.

- Vad betyder det att bearbeta en text så att den blir tydligare och får bättre kvalitet?

SÖKA OCH VÄRDERA INFORMATION

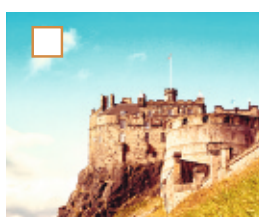
När Dino skulle skriva sin text *Häxan* behövde han söka information om hur ett slott från medeltiden kan se ut. Han sökte då bilder på internet.

När man ska skriva en text behöver man ibland söka och välja ut information. Man behöver då tänka efter om informationen är bra och lämplig. Det är också viktigt att fundera över från vem eller vilka informationen kommer.

1. 😊 Läs hur Dino funderade när han tittade på bilderna på internet:

ETT MUSEUMS HEMSIDA

DORIS HISTORIABLOGG

ÄVENTYRSRESOR

Men hur vet jag att det är ett medeltida slott?
Vilken källa kan jag lita på?

2. 😊 Vilken källa tycker du är mest trovärdig? Sätt ett kryss i den bilden.

3. 😊 Förklara varför du tycker det.

4. 😊 Hur skulle Dino ha kunnat ta reda på hur ett slott från medeltiden ser ut, utan att söka på internet? Sätt ett eller flera kryss:

- tittat i en bok frågat en kompis frågat en vuxen
 annat/andra sätt: _____

5. 😊😊 Vilka risker finns med att söka bilder på internet?

6. 🍷 Diskutera fråga 2.

- Har ni tänkt lika?
- Hur vet man att en källa är trovärdig?

UTVÄRDERING 1 Skriva och kommunicera

Nu har du arbetat med uppgifter där du har fått träna din förmåga att skriva och kommunicera. I boxen ska du fundera på hur det går för dig.

Måla Tummen upp

grön om du känner dig säker

gul om du känner dig ganska säker

röd om du känner dig osäker.

Din lärare målar i de små rutorna.

Hur går det att:

- variera språket?
- använda sambandsord (till exempel, och, därför, för att, som)?
- välja rätt skiljetecken (punkt, utropstecken eller frågetecken)?
- ändra i en text så att den får bättre kvalitet?
- ge respons på innehållet i en text?
- söka och välja ut information?
- avgöra om informationen jag hittar är trovärdig?

I bubblan ska du skriva det som du och din lärare är överens om att du behöver utveckla. Är det kanske det som ni båda har målat rätt?

Eller det som är gult?

Din lärare skriver *hur* du kan göra för att utveckla förmågorna.

Vad jag ska utveckla och hur jag ska göra:
